

ληπτός Σίφν.: Παροιμ. *Αριθμός κλέφτης καθάρειος νοικοκύρης.

ἀριθμῶ ἀμάρι. ἀριθμῶ Ἰκαρ. Κάρπ. Κρήτ. (Σητ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀρ'φνῶ Μύκ. ἀριθμῶ Κρήτ. ῥιφνῶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σῦρ. ἀριθμίζω πολλαχ. ἀρ'θμίζω Ἀθῆν. ὁ ἀρχ. ἀριθμῶ.

Μετρῶ Ἰκαρ. Κρήτ. κ.ά. 2) Γράφω ἀριθμητικὴν σειρὰν Ἀθῆν.: *Αριθμίζω τὸ βιβλίον - τὸ κατάστιχο (τυπώνω διὰ τῆς ἀριθμητικῆς μηχανῆς ἢ ἀπλῶς διὰ τῆς χειρὸς γράφω τοὺς ἀριθμοὺς τῶν σελίδων). Βιβλίον - τετραδίου ἀριθμισμένο. 3) Ὑπολογίζω, σκέπτομαι Κρήτ. (Σητ.) Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σῦρ. κ.ά.: Ποτέ μου δὲ δὴ ῥίφνον (ἐσκεπτόμην) Ἀπύρανθ. Ἀποστῆ ποῦ δὲ δ' ἀρ'φνῶ ἐρχόμαι τὰ τ'χερὰ (ἀποκεῖ ποῦ δὲν σκέπτεται ἐρχονται τὰ τυχερά) Μύκ. Δὲ δὴ ῥίφνουμου Σῦρ. Ἀριθμῶς τὸν νά ναι ἐδὰ ἐκεία; Σητ. 4) Ἀντιλαμβάνομαι, ἀνακαλύπτω Κάρπ.: *Ἐν ἀριθμῶς τὸν κλέφτη.

ἀρίκαμπος ὁ, Πελοπν. (Δημητσάν.) ἀρίκαμπο Καλαβρ. (Μπόβ.)

*Αγνώστου ἐτύμου.

*Ἡ ψεῖρα τῶν προβάτων ἔνθ' ἀν.: Μοῦ στέκεσαι σὰν ὁ ἀρίκαμπος ὅς τ' ἀφτὶ (ἐπὶ ὀχληροῦ) Δημητσάν.

- ἀρικός κατάλ. σύνθηθ. - ἀρ'κους βόρ. ιδιῶμ.

*Ἐκ τοῦ - ἀρικό οὐδ. τῆς καταλ. - ἀρίς.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται ἐπίθετα 1) Ἐξ ὀνομάτων ἢ ἄλλων μερῶν τοῦ λόγου δηλοῦντα τὸν ἀνήκοντα ἢ παρόμοιον τι, οἶον: ἀλῶνι - ἀλωνάριος, ἀνὰ πέντε - ἀναπεντάριος, ἀνασυρτός - ἀνασυρτάριος, ἀντρογύνο - ἀντρογυνάριος, ἀπόστα - ἀποστάριος κττ. 2) Ἐκ ρημάτων δηλοῦντα τὸν δρῶντα, οἶον: ἀναπίνω - ἀναπινάριος κττ.

ἀρίκον Τσακων. Προστ. ἀρε Τσακων.

*Ἐκ τοῦ ἀρχ. αἴρω. Ἰδ. ΜΔέφνερ Λεξ. Τσακων. 52.

Λαμβάνω, παίρνω: Ἀρίκον γουναῖκα (παίρνω γυναῖκα, ὑπανδρεύομαι) Ἀντίζε ἔαν ἀμοσκά σι ἕνα κοῖθινι (ἐπῆρε εἰς τὴν ἀμασκάλην τοῦ ἕνα κοφίνι) || Φρ. Νά νι ἀρη ὁ διάβολε! (νὰ τὸν πάρη ὁ διάβολος!) Ἀντίζε τάνου σι (ἐπῆρε ἐπάνω του, ἀνέλαβε δυνάμεις). Νά μή νι ἀρίτσερε τάνου ντι (νὰ μὴ τὸ παίρνης ἐπάνω σου). Ἀντίζε τοῦρ ἐμμού σι (ἐπῆρε τὰ μάτια του, ἔφυγε). Ἀντίζε ἐφύντίζε (ἐπῆρε ἔφυγε, ἐτράπη εἰς φυγὴν). Συνών. παίρνω.

ἀριλῆς ἐπίθ. Κρήτ. Θηλ. ἀριλίνα Κρήτ.

*Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρι, δι' ὁ ἰδ. ἀριν, καὶ τῆς καταλ. - λῆς.

1) Φιλότιμος ἔνθ' ἀν. 2) Ἀνδρείος, γεναῖος Κρήτ.: Ἀριλῆς ἄδρας. Συνών. βαρβαῖτος.

ἀριν τό, Πόντ. (Κερασ.) ἀρι Καπ. Κρήτ. κ.ά. ἀρ' Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

*Ἐκ τοῦ Ἀραβοτουρκ. ar.

Αἰδώς, ἐντροπή, φιλότιμον ἔνθ' ἀν.: *Ἀρ' κ' ἔθ' ὅς σὸ καίζιν ἀτ' (ἐντροπή δὲν ἔχει εἰς τὸ πρόσωπό του) Τραπ. Χαλδ. || Φρ. Τοῦ ἤρθε ἀρι (προσεβλήθη ἢ φιλοτιμία του) Κρήτ. Τὸ πῆρεν ἀρι (συνών. τῇ προηγουμένῃ) αὐτόθ. *Ἀρ' εὐτάει ἀτο (τὸ κάμνει ἀρι, ἐντρέπεται δι' αὐτὸ) Τραπ. || Παροιμ.

Τὴν ἐντροπὴν ἐπούλησα καὶ τ' ἀριν παλ' ἐχάσα (ἐπὶ τοῦ ἐξ ἀπογνώσεως καταστάντος ἀναιδοῦς) Κερασ.

- αρινός κατάλ. παραγωγικὴ ἐνιαχ.

*Ἐξ ἀρχ. ἐπιθέτων ληγόντων εἰς -ινός, ἐσχηματισμένων δὲ ἐξ οὐσιαστικῶν εἰς -αρ, οἶον: ἔαρ - ἐαρινός, ἀπεσπασθὴ ὁλόκληρον τὸ -αρινός ὡς κατάλ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται ἐπίθετα ἐξ ἐπιρρημάτων χρονικῶν, οἶον: ἀργά - ἀργαρινός.

ἀριξίξι ἐπιφών. Μεγίστ.

Λέξις πεποιημένη.

Δι' αὐτῆς ἐπιφωνηματικῶς παροξύνουν τοὺς κύνας.

ἀριοβάλανο τό, ἀμάρι. ἀριουβέλανου Στερελλ. (Αἰτωλ.)

*Ἐκ τῶν οὐσ. ἀριὰ καὶ βαλάνι.

*Ὁ καρπὸς τῆς ἀρίας δρυός.

- ἀρίς κατάλ. παραγωγικὴ κοιν. - ἀρ'ς βόρ. ιδιῶμ.

*Ἡ μεσν. κατάλ. - ἀρίς ἐκ τῆς πληρεστέρας - ἀριος ἢ ἐκ τοῦ Λατίν. - arisus. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,421 καὶ ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 2 (1905/6) 46, SPsaltes Grammat. byzant. Chron. 258 καὶ KDieterich ἐν Balkan. Archiv 4,130.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων καὶ ρημάτων τὰ ὁποῖα δηλοῦν 1) Τὸν ἀσχολούμενον περὶ τι, τὸν ἐπαγγελλόμενον τι, τὸν τεχνίτην κοιν., οἶον: ἀγελάδα - ἀγελαδάρης, ἀράδα - ἀραδάρης, βάρκα - βαρκάρης, κάτεργο - κατεργάρης, περιβόλι - περιβολάρης, φουρνός - φουρνάρης κττ. 2) Τὸν ἐνεργοῦντα, τὸν δρῶντα τι πολλαχ., οἶον: ἀγοραστής - ἀγοραστάρις, ἀλῶνι - ἀλωνάρις, ἀποδέχομαι - ἀποδοχάρης, ἀποκοπή - ἀποκοπάρης, ἀρμέγω - ἀρμεγάρης, ἀρνεῖσθαι (ἀρνεῖμαι) - ἀρνεγάρης, ἀρπάχτης - ἀρπαχτάρης, κατέχω - κατεχάρης, κυνηγῶ - κυνηγάρης, ξαγορεύω - ξαγοράρις, τραγουδῶ - τραγουδάρης κττ. Θηλ. ἀποβολή - ἀποβολαρεὰ Χίος. 3) Τὸν ἀνήκοντα ἢ τι παρόμοιον, οἶον: ἄνω - ἀνώρις, ἀπάνω - ἀπανώρις, ἀπανωτός - ἀπανωτάρης, ἀπόβροχο - ἀποβροχάρης, ἀποστολή - ἀποστολάρης. 4) Τὸν ἔχοντα ιδιότητά τινα κακὴν ἢ καλὴν κοιν., οἶον: ἀπολυτός - ἀπολυτάρης, καύχησι - καυχησάρης, πείσμα - πεισματάρης κττ. β) Ὑποκορισμὸν ἐνιαχ., οἶον: ἀνθρωπος - ἀνθρωπάρις. 5) Τὴν ἡλικίαν κοιν. οἶον: σαράντα - σαραντάρης, πενήντα - πενηντάρης, ἐξήντα - ἐξηντάρης κττ.

ἀριστα ἐπίρρ. λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. ἀριστα βαθμοῦ ὑπερθετικοῦ.

1) Πολὺν καλὰ, ἔξοχα (ἢ λ. εἶναι τῆς γλώσσης τῶν σχολείων καὶ γραφομένη ἐπὶ τῶν ἐνδεικτικῶν τῶν σπουδῶν, τὰ ὁποῖα δίδονται εἰς τοὺς μαθητάς, φανερώνει τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς προόδου αὐτῶν): Δίνω ἀριστα (ἐπὶ τοῦ βαθμολογοῦντος διδασκάλου). Παίρνω ἀριστα (ἐπὶ τοῦ βαθμολογουμένου μαθητοῦ). Εἶναι πολὺ καλὸς μαθητὴς καὶ τοῦ ἀξίζει ἀριστα. Πβ. μετρίως, καλῶς, λίαν καλῶς.

2) Οὐσ., ὁ βαθμὸς ἀριστα κοιν.: *Ὁ δεῖνα τὸ πῆρε τὸ ἀριστα μὲ τὸ σπαθὶ του. *Ἐχω πέντε ἀριστα.

ἀριστερά ἐπίρρ. κοιν. ἀρισιτὰ βόρ. ιδιῶμ. ἀλιστερά Κύπρ. Ρόδ. *διστερά Χίος. Συγκρ. ἀριστερώτερα κοιν.

*Ἐκ τοῦ ἐπίθ. ἀριστερός. Ὁ τύπ. ἀλιστερά κατ' ἀνομ., περὶ ἧς ἰδ. ΧΠαντελίδ. Φωνητ. 50.

1) Ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους ἢ πρὸς τὸ ἀριστερὸν μέρος, εἰς τὰ ἀριστερά κοιν.: *Ἐρχομαι - πηγαίνω ἀριστερά. *Ἐχω ἀριστερά μου τὸν δεῖνα. Ἀριστερὰ φαίνεται τὸ χωριό. Μοῦ ἤρθε ἡ μπάλα ἀριστερά. Κάθισα ἀριστερά του. || Φρ. Δεξιὰ κι ἀριστερά (ἐδῶ κι' ἐκεῖ, πανταχοῦ) κοιν. || *Ἀσμ.

Δεξιὰ μου κάτσε, λυερή, τσαὶ *διστερά μου τσέρνα

*Ὀλυμπ.

Ξανοίει δεξιὰ, ξανοίει ξερβά, κἀνένα *ἐ γρωνίζει,

ξανοίει ἀριστερώτερα, βλέπει τὸν *Ἀε - Γίαννη

Κάσ. Συνών. ἀντίξερβα1, ξερβά ἀντίθ. δεξιὰ. 2) Κατὰ τρόπον οὐχὶ ἐπιθυμητόν, οὐχὶ κατ' εὐχὴν, ἀντιξῶς

